
MAL TUDYP AZRAARYN SOTSYLIS - ÇOL AAJYNCA TYŇYDYP ÇARANDYRAR

VKP (B)-nyň Təs K-dl le
SSRS-nyň Alb. Kom. Sovedinin
çakaaru-çakytaz

T S E N T R I Z D A T
M O S K V A 1931 L E N I N G R A T

ЦИЗ № 18/л. Инд. ОП—14. Август 1931
Сдано в производство 11/VIII. Подписано к печати 24/VIII
Ленинградский Облестлит № 19613. Тираж 2500 экз. П. л. 1¼ Заказ 605.

Тип. „Коминтерн“ Центриздата Народов СССР. Ленинград, Красная, 1.

Алт.

2-463

Г.П.Б.-на обяв. зн.

Лугр. 1931 год

Алт № 28. 537

PARTIJANYŇ, SOVETTERDIŇ, XOZAJSVONYŇ, ÇER- BAÇKARULARDYŇ, KOLXOSTORDYŇ ORGANIZATSIIJA- LARBYNA.

VKP(В)-ның Төс Комитеди-ле SSRSojustың Алваты - ко-
мусарларының Sovedi алватының мал тудыр азраар кере-
гинде **sotsyalis-sektor** — sovxostor, kolxostor, kolxo-
stordың товарлық фермалары — **төзөр, выдырerin deremne-
çurtтың хозajstvoзында emdi-ле выдыrip турарың чаан
ucurlu edip çadyлар.** 1929—1930 çyldarda кыралар, аш
salar iş-kerekti sotsyalis-vydyly edip salganьна тыңей
1931—1932 çyldarda мал тудыр, азраар керегин база sotsy-
alis-çolь-la baštandyрр salar kerek dep, çөptөldi.

Мал тудыр, азраар хозajstvolor birikken çонның кольна
kirgeninen beri (sovxostor, kolxostor, kolxostordың товарлық
fermalarь tozөlip, vytkeninen beri) чаан uzaak volbogon-
da bolzo, birikken çонның çөezozı volgon maldың тоozь
көp boldь (мал тудыр азраар sovxostordo çоон uј
maldың тоozь 2 miljon, kolxostordo, kolxostordың to-
varлық fermalarьнда 745 муң uј, Kakaj-trestiң (Svino-
vod) kakaj azrap turgan sovxostorьнда çarьm miljon
çоон tizi kakaj, kolxostың fermalarьнда 250 муң çоон
tizi kakaj), saduga sarçu (товарлық sarçu) edip, cьгарьp
турарь база taptu көp boldь (kolxostordың товарлық syt-
fermalarь-la мал тудыр, azrap turgan sovxostordың vyçыl
çyl ajdyң 1-кь kynine saduga cьgargan sarçuzь 680 муң
put volgon).

Алватының izi өmөly volьp braatkan тушта, kolxstor
vydyrer keregi тыңьp, чаандар turgan тушта kolxostordың
товарлық fermalarь, куш тудыр азраар inkubator-stantsija-

ların təzəp vudyneri kelizip turar. Bu fermalar, stantsijalar mal, kuş tudar keregin çonnyñ keregi edip, ony çaandadyr, tynbdyr, çarandyr turar, sovxostorgo çarbystra mal tudyr azraar iştiñ saduga çaraar produksijazynñ syğyzyñ caan eder, kəp eder mal, kuş tudyr azraar çaan xozajstvolor təzəp turar. Muny partijanyn Təs komitedi-le SSRSojustyñ Albaty-Komisarlardyñ Sovedi partijanyn, sovetterdin, kolxostordyn organizatsijalaryna açaardy, bildirtip tur. Mundy vyduyly xozajstvo (kolxostordyn mal tudyr azraar fermalary, kuş tudyr azraar stantsijalary) saduga sygarar produktsijany kəptədir salar—tañnañ işep çatkan xozajstvolordyn 10—20 protsentyñ ordyna, kolxostyn vastravojnyñ kolynda turgan malynñ kəptətkən 20—30 protsentyñ ordyna 70% krely kəptədir salar. Mundy vyduyly xozajstvo vudynerin partijanyn-da, sovetterdin-de organizatsijalary kiceer kerek. Kolxostyn mal-aş iziniñ başka-başka salaa-belykterinde adak tuzalu volykterdin biryzy volyr, kolxoznikterdin tañnañ vojlorynñ kolynda turgan mal-xozajstvoloryna koştoj, kolxos-çonnyñ çəezəzi volyr, birikken mal-xozajstvoloryna koştoj təzəlip, vydip turgan volyr, kolxostordyn fermalary mal azrap tudaryna syğyr turgan tovarlyk-produktsijany gosudrstvogo verip turgyn tynbdyr, kəptədir salar.

Kolxostordyn mal tudyr azraar tovarlyk fermalarynyñ tooz tyrgen kəptəp turganyna koştoj, partijanyn Təs Komitedi-le SSRSojustyñ Albaty-komisarlarynyñ sovedi kolxostordyn tovarlyk fermalarynyñ vyduynde koomoj var volgonyn açaardy tur: kəp kolxosto maldyn azralynda tutak var; maldy koomoj kərip, azrap turgany var, mal tudyr azraar iş-kerekti aajlu-baştu etpej turgany var. Sovxostorgo kereky çakşy maldy Et-sojus (Sojusmjaso) çetkil edip verbej turgany var. Mundy tutaktu iş sovetbaşkarudyn mal tudyr azraar sovxostor-la kovxostordyn tovarlyk fermalaryn vudyner kereginde 1931 çylda vudyner dep, plandap, ezilegen izin buudaktap, tutadyr çat.

Sovxostor, kolxostor vudyrgeninin şlytuunda bistin partijavy kralap, aş salar keregin çaandadyr, çarandyr salyp, aşt çetkil volor krezine çettirip saldy, texnik-

kul'turaların (kəvən, kydeli-kendir, svəklə) salıp, əskyrer keregin baza tavına çakş ickeriledip saldı.

Mal tudıp azraar keregin sotsyalis-vyduyly eder keregi (mal tudar sovxostorın, kolxostordın tovarlık fermaların, syt-sarçu eder fermaların, koj tudıp azraar fermaların, kuş tudıp azraar inkubator-stansiyaların təzər vydyreri, maldı kolxos-çonnyı kolında azrap turar etkeni) bazalğan tarıjnda mal tudıp azraar keregin tınydarına, çarandırarına, maldın tovarlık produktsijazın kəptədir salarına aldında kərgən, çyrgen, bilip alğan çol aajınca varar kerek — **mal tudıp azraar kereginde çaan kolektiv-xozajstvo vydyrer çol-la varar kerek volgon çart bildirdi.**

Mal tudıp azraar kereginiñ sotsyalis-sektorın turkaar tınydır, çaandadı, çarandırp turarına 1931 çylda bek təzəgə (fundament) salar kerek. Bu fundamentiñ şlytuunda mal-aş iziniñ tovar verer kereginde em-tura kyc alıngalak salaazın ijde-kycty edip salar kerek, mal-aş iziniñ bu salaazın uyredy-biliktin çañ tapkan çaan, çakş texnikalı edip salıp, ne-le izin çyzyn-çuyr çakş maşınalar-la işter, çaan, tın sotsyalis-xozajstvo vydyrerin rızu edip salar kerek.

Bu ajdylgan aajınca partijanın Təs Komitedi-le SSRSojustın Albat-Komisarların Sovedi mundıj postanovlenie turguzıp çat:

1) Mal tudıp azraar sovxostordın, onon başka kolxostordın tovarlık fermaların mal-toozın 1931 çyldın usında mundıj krezine çetturip salar kerek: **Skotovot-tresttin** — 2.800.000 mal, **Svinovot-tresttin** — 1.900.000 kakaj, respublikterdin syt-trestterinin — 260.000 uj (воо RSFSRespubliktin **sy-tresttinin** — 130.000 ujlar kirip çat) **sarçu-tresttin** — 180.000 uj (plandaganın 70.000 uj artık). Saxar-sojustın — 140 uj (plandaganın 50.000 uj ortık) 40.000 tizi kakaj, koj tudıp azraar tresttin 4.800.000 koj (plandaganın 800.000 koj artık), RSFSRespubliktin Ak-kiik-tresttin 200.000 an, Kuş azraar tresttin 3.000.000 kuş, Syt-kolxos-tsentrın 1.500.000 saan-uj, Kakaj tudıp azraar kolxos-tsentrın 700.000 çoon tizi kakaj, inkubatorlu kuş tudıp azraar Kuş-tsentrın 10.000.000 kuş.

2) SSRSojustың Narkomsnaby 1931 җылдың исьна җetre sovhostor-la tovarlyk fermalarga baska-baška mal берip salзып der, җакаару берер. Оның sovhostor-la tovarlyk fermalarga bereten maldың тоозын мунajда ezilep salar: 1.700.000 җооп иj-mal (оның 1.200.000 maldы 1/X өtkyrbej, verzin); 2.500.000 ook иj-mal (оның 2.100.000 maldы 1/x өtkyrbej, verzin); 415.000 җооп тизі kakaj (оның 315.000 kakajды 1/x өtkyrbey, verzin); 1/x өtkyrbej 2.000.000 koj verzin; 1/x өtkyrbej, 570.000 takaa, 75,000 kas, 300.000 su-ukuş verzin. Bu maldы, kuşть bererde, kazы kvartalda, kazы ajda kanca mal, kuş verzin dep, ezilep, plandaganьnan kыvaj, берip turзып.

3) Оның baška Kolxossojustardың төs başkarузына mundыj җакаару берер: kolxostordo biriktirgen, kolxostordың җөөзөzi volgon malga yzeri 1931 җылда 1,5 miljonноң төмөн etpej, vozu kozorып, 500 муңнаң төмөн etpej, kakajдың valdarып kozorып, 1 miljonноң төмөн etpej, kuragan kozorып etper, pыzulap salзып. 1932 җылда— 4 miljonноң төмөн etpej, vozu kozorып, 3 miljonноң төмөн etpej, kakajдың valdarып kozorып, 2 miljonноң төмөн etpej kuragan kozorып etper, pыzulap salзып. Bu ook maldы kolxostordың pravlenieleri kolxos-clenderinen sadыр alзып, kolxos-clenderiniң aldынаң vojlорыңың kолында turgan maldаң сыккан ook өskyrim mалып kolxostorgo biriktirip, kolxostың җөөзөzi eder aajыпса алып turзып.

4) Kolxostordың mal tudыр azraar fermalарыңың mалып koptөдөр kereginde kolxostor voжыңың kолында turgan vастra mалынаң mal аjыр берер ucurlu, kolxos-clenderinen иj-mal, kakaj, ancadala vozu-la kakajдың valdarып sadыр алып, fermalарды малына kозыр turar ucurlu. **Kolxostordың бу izine partijanың organizatsijalarы-da, җер kereginiң başkaru - organizatsijalarы-da volызыр turзып dep, katu җакылта берер.**

5) SSRS-тың Narkomsnabyна mundыj җакаару-җакылта берер: sovhostorgo, kolxostordың tovarlyk fermalарына bereten maldы mal җууп turgan başтамы organizatsijalарды (punktardың) vojlорынаң аjыр алып turar kerek, Et-sojустың җууп алган mалып semirterge kавыруга аjдар араpарынаң ozo, sogымдаарга араpарынаң ozo ol maldы

kører kerek, ol malda sovxostorgo, kolxostың tovarыk fermalarына җарагaды mal бар болзо, оны ајрып алыр, sovxostordың, kolxos-fermалардың планын bydyrer аајынса олорго берип турар кerek. Et-sojustың mal җуур турган пунктларына malды sovxostordың җыгартылу улустары 5 — 8 копкың вазында келип, ајрып алыр турзын деп, ezilep salar kerek.

Җакшы уktу uјларды, bukalарды согымдап, ɵltырbes etkenin ezilegen законның cek byderin SSRSojustың Narkomsнавы kiceep турзын деп, бу законды тоовой тургандарды Narkomsнав кату җargaa берип турзын деп, Narkomsнапка җакаару берер.

Et-sojustың җууган малына sovxostorgo kerekty җакшы-uktu malды Җер keregin бошкарар Alватъ-komisарjattың orgандары, kajda-da болзын, kandyj-da rajondo болзын, sovxostordың, kolxos-fermалардың малын көптɵдɵr kerek деп, ol rajon plandagan-da болзын, plandavagan-da болзын, ајрып алыр турзын деп, кату җакылта берер.

6) Бу ɵткɵn кыш тузында алватъның малына, ансa-dala mal tudыр azraар sovxostordың җаш, ɵskырым малына syreen көр mal ɵлгɵn деп, VKP(в)-ның Tos Komitedi-le SSRSojustың Alватъ-Komisарлардың Sovedi mal tudыр azraар keregin biriktirgen trestterge, kolxos-tsentr-larga, җер keregin вашкарып турган orgандарга, kolxos-sojustarga mundыj җакаару-җакылта берип җат: mal корип, azraар kereginde ишти сраңај кубультыр, җарандыгыр salar kerek, malды коомој азragанына, җакшы kiceep көрвɵгɵnineң, malды kezim оорular, ɵскɵ-de оорular tavargанына malдың yrelip турары, ɵлип, короп турары канca-la krezi as болзын деп, kiceep турар kerek, **sovxostordың, kolxostordың малыны тоозы бу-la келер җылдарда канca-la krezi васын ɵзип, көптɵр турзын деп ederin kiceep турар kerek.**

7) Mal tudыр azraар keregin biriktirgen trestterdin, kolxostordың tovarыk fermаларының тɵс вашkarузыны mal tudыр azraар xozajstvolordon produktсija җыгары алар kereginde җазagan планын тоолорын 1931 җылга munajда ezilep, җɵптɵр salar:

a) **Şarçu:** 34,9 muң tona.

Опың	3,5	muң tonazып	Şarçu-trest berer,
	4,0	" "	Skotovot-trest berer,
	1,0	" "	respublikterdin, syt-trest berer,
	3,4	" "	Saxar-sojuз berer.

Sovxostordың berer sarçuзы . . . 11,9 muң tona volыp çat.

Syt-kolxostsentrдың tovarlyk fermalary 23,0 muң tona berer. (Опы sytke salza, 510,000 tona syt bolor).

в) **Et:** 146,8 muң tona.

Опың	48,8	muң tonazып	Skotovot-trest berer,
	18,0	" "	Kakaj-trest berer,
	8,0	" "	Koj-trest berer,
	6,0	" "	Respublikterdin mal tudыp azraar trest-le Şarçu-trest berer,
	18,5	" "	Saxar-sojus berer,
	48,0	" "	Kakaj tudan kolxostsentr beer.

v) **Тук:** 8,0 " " Koj-trest berer.

g) **Їымыртка:** 50,3 muң kajырсак.

Опың	5,3	kajырсагып	Куç-trestter berer,
	45,0	" "	Inkubator-kuç-trest berer.

d) **Syt:** 160,0 " tonany Respublikterdi syt-maala-trestter berer.

e) **Kazein:** 1000,0 " " Şarçu-trest berer.

z) **Рыçтак-ла арсы:** 5,9 " tona.

Опың	1,0	tpnazып	Şarçu-trest berer,
	4:9	" "	Koj-trest berer.

8) Aş-kursak belettep turgan promыşlenostың, alvatъ kursaktандырып turar organizatsijalaryң, çaan gorottordың çuugында çatkan xozajstvolordың, mal-azralына çaragadyj taştantъзы-la çoon uј-mal, çoon kakaj azrap, semirter kereginde SSRSojustың Narkomsnavының çazagan planып çөртөp берip, 1931 çылдың oktjavr ajдың 1-кы kynineç 1933 ç, oktjavr ajдың 1-кы kynine çetre vajagy ajдылган taştantъ azralga 500 muң çoon uј-mal, 2,100 muң çoon

kakaj turguzyp, azraarın ezilep salar, munajda ezilegen azraldy 1931 çyldy IV-ci kvartalında Narkomsnap taş-tantı azralga 125 muң çoon uj-mal 451,200 çoon kakaj turguzar-la baştap salzyn dep, çakaaru berer.

9) Albatynny kursagyna kerekty etti köptöder kereginde ook mal (kakaj, krolik), kuş tudyp azraarın partıjanı Tös Komitedi-le SSRSojustın Albat-komisarlarınny Sovedi çaan ucurlu edip, mundy tyrgen özer, sogymdaarga vacyı „pızar“ ook mal, kuş tudyp azraar keregin çeri-çurtta turgan partorganizatsijalar, çer keregin başkarar organizatsijalar, kolxos-organizatsijalar kiceep, çaandady, çarandyr turzyp dep, çakaaryp tur.

Kakaj tudyp azraar kolxostsentr 1932 ç. 2 milion (emeze onon көр) kakaj azrap, semirtip, gosudarstvogo berip salzyn; sadar krely edip, arbylu kakaj, kuş tudyp, azrabaj turgan kolxostordo ömely iş edip, көр kakaj, көр kuş tudyp azralyp turzyn dep ederin, kolektif-le azrap, öskyrıp, çemirtip algan maldy, kuşty çañys aaj kolektif-le gosudarstvogo sadyp turzyn dep ederin Kolxostsentr kiceep çatsyn. Kolxostordy kazbyny-la kyctı volgonına, ty emes volgonına көр, tovarlyk mal öskyrıp turarın munajda ezilep salar: 10—50 kakaj, koj tudyp azraar rajondordo — 10—50 koj, kuş tudyp azraar rajondordo — 100—500 kuş, krolik tudyp azraar rajondordo — 100—300 krolik. Bu tudyp azragan mal, kuş gosudarstvogo berer tušta çakş semis bolor ururtu.

Mundy-ok iş-kerekti deremne-çurtty sadu-kooperativteri baza vydyrzin dep, bu iş-kerektiñ cek vyderin Tsentro-soujs pızulap salzyn dep, Tsentrosojuska çakaaru berer.

Bu ajdylgan iş-kerekti çakş kiceep, cek vydyrip salgan kolxostorgo, sadu-kooperativterge syj-mөөрөj berer keregin SSRS-ty Narkomsnav, on-la kozo Çer keregin başkarar Albat-Komisariady, Kolxostsentr, Tsentrosojus 2 nedeleden ötkyrvej, şyyp salryn dep, çakaaru berer.

10) Mal tudyp azraar sovhostordy-la kolxostordy tovarlyk fermalaryny azrap öskyrgeı mal-kuzyn, mal-kuş azraganına algan produktsijazyn gosudarstvogo tutak çok bererin pızulap salar kereginde:

a) sovxostor-la tovarlyk fermalar mal-izinen alğan produktisijazyn gosudarstvogo tutatpaj, ejinen etkuybej berip turzyn dep ederin, ony açaaryp, kərip turarın çer başkarudın organdarınnyñ mojnyna salar. Sovxostordın, tovarlyk fermalardın direktorlor tovarlyk produktisijany kəp, çakşy ederin kiceebej turgan bolzo, ol mal-kusty severlebej, yrep turgan bolzo, oncozyn gosudarstvogo berbej, arı-berı edip turgan bolzo, olordy çer-başkarudın organdarı burulap, çargaa berip turzyn;

b) mal tudyp azraar kereginde plan-la ezilegen iş-kerekteñ artık edip salğan sovxostorgo, kolxostordın tovarlyk fermalaryna başka syj-mərej berip turar kerek. Ondıj syj-tərej edip, plan-izin azyra vudyrys salğan sovxostordın, kolxos-tovarlyk fermalardın kiceemkej, ercim direktorlorına, işmekcilerine, spetsialisterine akca, emeze əskə neme berip turar kerek. Plan-izin azyra vudyrgen sovxostın, kolxos-tovarlyk fermazyn bastra vojyna-da plandap, ezilegenine yzeri traktor, emeze başka başka maşynalar berip, çaan çemdy aş-azraldy kəptəde berip, çakşy uktu maldın erkerekterin berip, əskə-de meme berip, mərejlep, syjlap turar kerek;

v) izi-keregi tynyp, çaranyp turgan sovxostın iş-keregi çaranganınan gosudarstvogo berip turgan produktisijazy kanca krezi kəptəgoninen kərə sovxostın başkaru-kereginə turgan çaandarınnyñ, spetsialisteriniñ, işmekcilerdiñ çaandarınnyñ iş-çalyn kozyp, ərələdip salar kerek dep, SSRS-tyñ Çer-başkaru-Komisariadınnyñ turguzyp, çəptəgeni aajynca izi-keregin tynıdyr, çarandıryp salğan sovxostordın çaan başkarucylarınnyñ, spetsialisteriniñ, işmekcilerdiñ çandarınnyñ oncozynnyñ iş-çalyn kbyşpaj, kozyp turar kerek;

11) Sovxostordın, kolxos-tovarlyk fermalardın malyna yzeri mal kozor kereginde is kanajda vydip turganyn, sovxostor-la kolxos-tovarlyk fermalar tovarlyk malyn, tovarlyk produktisijazyn gosudarstvogo kanajda berip turganyn **natsyonal-kompartijalardın Təs K-ri, krajkomdor (ovkomdor), Sojuska kirgen avtonom-respublikterdiñ Albaty-Komisarlarınnyñ sovetteri, krajispolkomdor açaaryp, kərip turzyn, sovxostordın, kolxos-tovarlyk**

fermalarınyň malına yzeri mal kozor kereginde çaragan plannıň tutak - buudak çok wyderin pızulap salzın dep, sovxostor-la kolxos-tovarlık fermalar azragan tovarlık-malın, mal-iziniň tovarlık produktsijazın gosudarstvogo tutatpaj, öjin ötkyrbej, plandagan aajynca berip turarın baza pızulap salzın dep, çakaaru, çakylta berer.

12) Mal tudır azraar sovxostordıň, kolxos-tovarlık fermalardıň çaandap, tıñır, çaranır turarına maldıň azralın tutagı çok, çetkil krely edip, belettep salar kerek degen kijninde, çer-başkaru-organdar, kolxos-sojustar mal tudır azraar keregin biriktirgen trestter, kolxostsentrlar sovxostordo, kolxos-tovarlık fermalarda maldıň azralı çakş bolzın dep ederin, maldıň azralı çetkil bolzın dep ederin, malga kerekty katu-da, çaan çemdy-de azraldı sovxostor, kolxos-tovarlık fermalar vojlorı belettep salzın dep ederin kiceep, pızulap salzın. Munı kereginde wıçıl öleň eder kampanija tuzynda sovxostordıň öleň eder işke kirgen çer 11 miljon gekardan tömön bolbozın dep, kolxostordıň öleň eder işke kirgen çer 30 miljon gekatdan as bolbozın dep, kolxostordo silostogon öleň 10 miljon tonadan as bolbozın dep ederin pızulap salar kerek

13) Çer keregin başkarar Albat-komisariatıň başkaruunda turgan, mal tudır azraar sovxostordıň, onı başka, kolxostordıň tovarlık fermalarında malga belettegen azralda çaan çemdy tok azral çedişpes krely as belettelgen ucun, bu çedişpej turgan azraldı SSRS-tyň Narkomsnaw gosudarstvonyň 1931 ç. azyktap, belettegen azraldarına alıp, Çer keregin başkarar Albat-Komisariatka berip salzın dep, çakaaru berer. Gosudarstvonyň azyktap, belettegen azraldarına sovxostorgo, kolxos-tovarlık fermalara azraldı munajda ezilep, berer:

maj sokkonınan	çykkın	şak	18 mln put,
kulurıň elgentizi		60	" "
aş-azral (sula, arba)		100	" "

Bu toogo Çer keregin başkarar Albat-Komisariatıň başkaruunda turgan sovxostorgo berer degen

15 mln pud çak
 50 " " elgenti
 93 " " aş-azral kirip çat.

Kolxostordyň tovarlyk fermalarynyň wojlogynyň çetpes belettegen çaan çemdy tok azraldardyň ordyň wudylerine gosudarstwonýň azyktap belettegen azraldaryna

3 mln pud çak,
 10 " " elgenti,
 7 " " aş-azral, oncoz —

20 mln put azraldy alýp, kolxostordyň tovarlyk fermalaryna verip salar.

14) Gosudarstwonýň azyktap, belettegen çaan çemdy tok azraldardyň köptädi salar dep, alwatynyň aş-kursagyň belettep trugan promyşlenosta aş-kursakka çarabagan taştantý produktsijalardy maldyň azralyna çaragady edip turar iş-kerekti tnydyr, çaandadyr salar gerek. Munyň kereginde 1931 çyldyň 2-ci keltegejinde, 1932 çylda —

Saxarsojuzý	1,5 mln tsentner	sweklenin kurgatkan şagyň,
Balyksojuzý	0,11 "	" balýktyň kulurýn,
Etsojuzý	0,15 "	" et-kan-söektin kulurýn,
Kraxmal-patokaňny sojuzý	450,0 "	" kukuruzanyň şagyň,
Spiritsojuzý	70,0 "	" kurgatkan wozo,
Acytký eder	100,0 "	" syranýn kurgatkan wozozýn,
Sojustar	50,0 "	" kurgak acytký (drozzo)

çazap, belettep verzin dep, çakaaru werer.

Bu iş-kerektiň programazy tutawaj, wudyň turzyn dep, maldyň azralyn iştep alaryna çaragady taştantý werer aş-kursaktyň promyşlenostardy çaandadyr salaryna 27 mln salk. akca ezilep salar gerek. Onyň 10 mln salk. akcazyn bu 1931 çylda sygarýp werer, artkanyň 1932 çyldyň wasty arký keltegejine çazagan plannyň izine sygarýp werer.

15) SSRS-tyň Narkomsnawynyň waşkaruzyňa kirip turgan promyşlenostyň alwatynyň aş-kursagyň, maldyň azralyn belettep turar kolwozyndy promyşlenosty tnydyr, çaandadyr, turaryna koştoj SSRS-tyň Çer keregin waşkarar Alwat-Komisariattyň waşkaruzyňa kirip turgan promyşlenosta alwat-kursagy-la mal-azralyn kolwoştra iştep turar

kolbozъndu promышlenos („Kombikormovoj“ trest) baza t     , vydyrer kerek. Bu mund  j promышlenos a  -kursak, azral i     turar kolbozъn i   y zavottor vydyrip, olord  n i   ederin ba  tand  r  r   adar.

SSRS-t  n Narkomsnab  -la   er keregin ba  karar Albat  -komisariad  n  n ba  karuzъna kirip turgan a  -kursak, azral beletteer promышlenost   t  n  r  ,   aandadar kereginde Narkomsnab-la   er-kereginin Albat  -Komisariad   10 konokton   tkyrbej, 1931   yld  n 2-ci keltegeji-le 1932   ylda vydyrer i  tin plan  n   azar sal  r, ol pland   STO-go          ne tab       r  r verzin dep,   akaaru berer.

SSRS-t  n VSNX bir ajdan   tkyrbej, a  -kursak beletteer promышlenost  n ta  tant   produktisijazъna  n azral edip turar kolbozъndu promышlenos t     , vydyrerin, a  -kursak edip turgan promышlenos-la mal-a  'izinin ta  tant   produktisijazъn   uup, azral ederine belettep turar  n ba  tap salz  n dep.   akaaru berer.

16. Aga  -promышlenost  n zavottor  nda bir ty  nej silos-ba  njalar vydyrer kereginde sovet-ba  karud  n   azagan program  n  n ezilegen i  -kerekteri kanajda vy  p turgan  n SSRS-t  n VSNX a  aar  r, k  rip turz  n dep, bu silos-ba  njalard   sovet-ba  karud  n plandagan   aaj  nca ederine kerekty aga  -ta  ,   sk  -de neme, silos-ba  njalard  n ici-t    t  n  n   azal  na kerekty ne-le neme     kil bel  r turz  n dep ederin r  zulap salz  n der,   akaaru berer.

Mal tud  r azraar keregin biriktirgen trestter-le kolxostord  n vojlorg  n  n arga-kyci-le silos-ba  njalar vydyrer, silos beletteerine kerekty   sk  -de kand  j postroj  kalar turguzar keregine vol  z  r, olord  n izin ba  tap, ba  kar  r berip turz  n, dep, SSRS-t  n   er, keregin ba  karar Albat  -Komisariad   Aga  -stroitel'stvo  n  n sojuz  n  n ba  karuzъna kiripturgan organizatsijalar  na yzeri ba  ka kontora vydyrip salz  n dep, bu kontoran   t     , vydyrerine   er keregin ba  karar Albat  -Komisariat vo  n  n   uunt  lu fond-akcazъna  n 1 miljon akca s  gar  r verzin dep,   akaaru berer kerek.

17) Bu postanovlenie aaj  nca sovxostor-la kolxos-tovar  k fermalarga s  gar  r berer degen   aan     dy tok azrald   SSRL-t  n Narkomsnab SSRS-t  n   er keregin ba  karar Albat  -Komisariad  n  n kol  na berip salz  n. Ol

azraldın rasxodın Çer keregin başkarar Albать-Komisaria-ttın Narkomsnabka çöptetken ezizii aajınca edip turar. Bu azrald sovhostor-la kolxos- tovarlık fermalarga bere-rde, olordın kontrakt-dogovor aajınca tovarlık produk-tsijazın gosudarstvogo kanajda, kanca krezii berip turgan-nañ kere, oo keliştire ylep, berip turar kerek.

Sovhostordın azral alıp turarın epty, vacyñ, çenil edip salar kereginde sovhostord oncozın vojnyñ rajonnda turgan elevatorlorgo, teermenderge, maj sogor zavottorgo ezilep, vicip salar kerek.

18) Mal tudıp azraar sovhostordo testy çaan stroitel-stvonyñ plan-la ezilegen iş tutaktu vydip turgan ucun, krajkomdor (obkomdor), natsional-kompartijalardın Tos K-ri, Sojussel'stroj, mal tudıp azraar keregin biriktirgen trestter sovhostordın malın turguzarına kerekty plandap salgan stroitel'stvozn 1931 ç. nojavr ajdın 15-ci kyninen ötkyrbej, vydyrip saların pızulap salzn. Munın kereginde aj vaznda 1 — 2 katap krajkomdor (obkomdor), rajkomdor (ajkomdor) sovhostordın stroitel'stvoznın izi kanajda vydip turganın ucurlagan doklattar ajttırıp, ugıp alıp turar kerek, sovhostordın stroitel'stvo-izin çaantajın açaarınp keriپ turzn dep, krajkomdor (obkomdor) rajkomdor (ajkomdor) vojlorınñ vjurolorınañ bir kizi cыgarıp salar kerek. Sovhostordın stroitel'stvozn kerekty ne-le materiald, ancadala sovhostorgo baştapkь yc kvartalda berer edip, ezilegen agaç-materialdardь vуçь sentjavrdın 1-кь kyninen ötkyrbej, tartıp saların VSNX-la NKPS pızulap salzn dep, çakaaru berer.

19) Syt tartıp turar çepselik (fljagalar, vidondor, onon-da öskө) as volıp, çedişpej turganınañ ulam çaan syt-xozojstvo vydyrip, onь tındıp, çarandыр turar iş-kerek tutup turgan ucun, SSRS-tn VSNX sytti sarçu eder, pыştak eder zavottorgo, çurt-ulustın syt alıp turar çerle-ige tartıp turarına kerekty көнөк-çepselikterin çetkil volor krely, көр ederin, pızulap salzn dep, çakaaru berer. Bu iş-kerekti vydyrerine eñ ozo kustar-promышленость tar-тыр alar kerek.

20) Mal tudıp azraar sovhostor-la kolxos-tovarlık fermalardın izi-keregin baştap başkarıp turar ulus, spetsialis

ulus (kadrlar) beletteer kereginde SSRS-tyň mal tudýp azraar keregin biriktirgen trestter-le Kolxostsentrga mundýj çakaaru berer:

a) 1932 ç. kazý-la sovxosto çaan yyredyly spetsialist-erdin toozyn 4—8-ke çettirip salar kerek, orton yyredyly spetsialist-erdin toozyn 15—20-ge çettirip salar kerek, kolxostordyň tovarlyk fermalarynyň çaan yyredyly, orto-yyredyly spetsialist-erdin toozy 2—3-ten tömön bolbozyn dep, edip salar kerek. Bu spetsialist-erdin beletteer kereginde spetsialis bolor ulus yyrederine kerekty çaan školdordy, texnikumdardy köptedip salar kerek, udurumga yyredy-ederine, yyrengen ulustyň biligin tam ködyrip salaryna ba-şka-başka kurstar edip turar kerek;

b) sovxostordyň, tovarlyk fermalarynyň başka-başka iş-kerelerin edip turar ulus (yyrly mal korer ulus, mal az-raar iş başkaryp turar ulus, uj saap turar ulus, koj kaby-rar ulus kakaj korer ulus, kuş korep, azraar ulus, veteri-nar-feldşer bolor ulus, onon-da öskö) yyredip, beletteerine kyska sroktu kurstar edip turar kerek.

v) Sovxostordyň, tovarlyk fermalarynyň izi-keregin tyň-da, çarandýar krely ulus turguzyp salar degen kereginde, partijanyň krajkomdordy, obkomdordy, natsýonal-kompartija-lardyň Tos K—teri mal tudýp azraar keregin biriktirgen trestterdin pravlenijeleri-le kozo trestterdin, kolxostsentrlar-dyň upolnomocenýj ulustarynyň izin şinzilep, olordyň tur-gaň iş-kerekke çaraar-çaravazyň çarttap alzyn dep, bu işti 10 konoktoň ötkyrbej, vydyrip salzyn dep, çakaaru berer;

g) çanyň tözölip, bytken sovxostorgo direktor, direk-tordyň volýščыzь bolor ulus kerek, azyj sovxostordyň başkaruzyn tyňdyr, çarandýar salaryna biler sagyştu, cek işty ulus kerek. Onyň usun VKP (b)-nyň Tös Kom-i-tediniň kadr-belygi Skotovot-trestin, Kakaj-tresttin, Koj-tresttin, Sarçu-tresttin sovxostordyň kadrlaryn tyňdyr salaryna Çer keregin başkarar Albat-Komisariady kerekke yyrengen, işke tazykkan ulus cýgaryp verzin;

d) mal tudýp azraar keregin sotsýalis-vydyly edip, ony tyňdyr, çarandýar turar kereginde, ancadala maldyň toozyn köptöder kereginde, gosudarstvogo mal berer, mal-

izinin produktsijazın berer kereginde çeri-çurtında turgan organdardın vudyrip çatkan iş-keregi çaаn volыp turgan ucun, Çer keregin başkarar Albatъ-Komisariat mal tudыp azraar keregin biriktirgen trestterdin oblas-upolnomocenыj ulustarынын pravalарын çaandadыp bergenin, olordын көrip başkarыp turgan iş-kerekterine yzeri baza iş-kerekter kozыp bergenin çaradыp salar. Upolnomocenыj ulustың pravalарын çaandadar kereginde SSRS-тнң Çer keregin başkarar Albatъ-Komisarijattың maj ajдың 14 кyn. turguskan postanovleniezin çaradыp, çөптөp salar.

21) Mal tudыp azraar natsыonal-rajondordo (Orton Azijаның respublikterinde, Kazakstanda, Kыrgыsstanda, Burat-Moңol-respublikte, Kara-Kalpak-respublikte, Dagestan-respublikte, Kалмыk-respublikte) sovxostordын, kolxostordын, kolxos-tovarлык fermalardын mal-izin тыңдыp, çarandыp salar kereginde SSRS-тнң Çer keregin başkarar Albatъ-Komisariadы, Narkomsnabы, vajаgы adalğan respublikterdin, oblastardын, başkaru-organdarы kozo aştың çuuntызын eder kereginde, кыралар, аш salar kampanija өtkyрer kereginde, ettin çuuntызын eder kereginde plan çazaar tuzыnda, көckindep çyрer ulustың çaantajын çаңыs çerge çurtadar kereginde iş-kerek vudyrip turar tuшта mal tudыp azraar işten tovarлык produktsija kancala krezi көp volзын dep ederin baza kiceep-ok turзындар dep, çakaaru berer. Munың kereginde vudyрer iş-kerek mundыj volор:

a) vajаgы adalğan rajondordo өлөң eder маşыnalustantsijalarын көптөip salar, 1932 ç. onдыj stantsijalardын тоозы 350-ноң төмөн volboзын dep, edip salar kerek;

b) çаңыs-la mal tudыp azrap tuzған rajondordo maldын азралына kerekty aştар salарына koştоj kizinin kursагына kerekty aştар кыралар salарын, maala-aştар salыp, өskyрerin baza тыңдыp turar kerek;

v) бу rajondorgo manufaktur-tovar, өдык, воjынын çeri-çurtında vudyр, сыгыp turgan tere, tyk tovarlar берin тыңдыp, көптөdip salar kerek;

g) бу rajondordo mal kontraktap turar tuшта texnikul'turalar salыp, өskyrip turgan rajondordo kontraktakta-

gan produktsija ucun aş verip turganına tynej edip, kontraktan mal ucun, mal-izinin produktsijazı ucun bererge çuuntılu aş belettep salar kerek;

d) köckindep çurttaar ulustıñ malın tıñ tavara çuğuş kezim oorulardı bu-la keler 2 — 3 çıldyñ turkınında srañaj çok ederin kiceer kerek;

e) mal tudıp azraar sovxostordıñ ezily işke turar çanında çatkan çurttañ alğan işmekçi kadrlardı (yırly mal körip turar, koj kabyrıp turar, onon-da öskö) yzeri uyredip, izine tazıktırıp salarına, çeri-çurtta kurstar eder kerek, texnikum-şkoldor vudyrer kerek.

22). Kursağa köp et kereksep turgan tös rajondordo, onon başka mal tudıp azrap turgan tös rajondordo vudyrturgan et-kombinattarga kerek volor et, mal-izinen vudyrturgan öskö-de produktsija köp volzın dep eder kereginde SSRS-tıñ Çer keregin başkarar Albat-komisariatka mundıj çakaaru berer:

a) et-kombinattar vudyrip turgan rajondordo (Leningrat-oblasta, Moskva-oblasta, Ural-oblasta, Sibirde, onon-da öskö rajondordo) mal tudıp azraar sovxostor vudyrerin tıñdar kerek;

b) 1933 ç. Kakaj-trestin sovxostorınñ et-kombinattarga çettirip berer kakajlardıñ toozı 6 miljonnoñ tømøn volvozın dep ederin, kolxostordıñ kakaj tudıp azraar fermalarınñ et-kombinattarga çettirip berer kakajlardıñ toozı 7 miljonnoñ tømøn volvozın dep ederin pızulap salar kerek (ol — et-kombinattarda kerekty volor kakajlardıñ 80% volor). 1935 ç. Kakaj-trestin sovxostorınñ, kolxostordıñ kakaj tudıp azrap turgan fermalarınñ et-kombinattarga vereten kakajlardıñ toozı 15 miljonnoñ tømøn volvozın dep, ederin pızulap salar kerek;

v) 1933 ç. Skotovot-trestin sovxostorınñ et-kombinattarga çettirip vereten uı-maldıñ toozı 1 miljonnoñ tømøn volvozın, 1935 ç. — 1,6 imiljonnoñ tømøn volvozın (bu uı-maldıñ edi et-kombinattardıñ izine kerekty uı-maldıñ ediniñ uc ulyynıñ viz ulyyzi volor).

g) 1933 ç. Koj-trestin sovxostorınñ et-kombinattarga çettirip berer kojlordıñ toozı 1,8 miljonnoñ as volvozın dep, ederin, 1935 ç. 3 miljonnoñ as volvozın dep ederin

pyzulaп salar kerek (bu — et-kombinatnyñ izine kerekty bastra kojlordyñ uc ulyynyñ eki ulyyzi bolor).

23) Mal tudyp azraar sovxosťor, kolxos-tovorlyk ferma-lar tözöp vudyrer keregin çaandadyр, тыңдарына kerekty бу postanovlenie-le ezilep salgan akca-kapitaldy бусылыгь 3-ci-le 4-ci kvartalda programa-la ezilegen işti vudyrip çadarына бу avgus-ajdyñ 1-ky kynineñ ötkyrbej, başkarыр salaryн STO-nyñ koлына verer.

24) Çer keregin başkarar Albatъ-Komisariatka сыгарыр bergen uzaak sroktu kredit-akcanь, uzaak sroktu kredit-tiñ rezerv-akcaзын katap ylestirip, SSRS-tyñ Çer keregin başkarar Albatъ-Komisariady-la Kolxostsentr Sytkolxost-sentrga 165 milion salkovoj, Kakajkolxostsentrga 55 milion salkovoj, Jnkuvatorkuštcentrga 38 milion salkovoj, koj tudyp azraar kolxosfermalarga 18 milion salkovoj kozыp verer volыp, kreditterin көptөdip salganьн çaradyр salar.

SSRS-tyñ Albatъ-Komisarlarыnyñ Sovedinin
predsedateli V. Molotof (*Skrjasin*).

VKP (b)-nyñ Tös Komitediniñ Sekretary J. Stalin.

1931 ç.
сүпниң 30 кун.

Инд. 15 1309

Баазь 5 ак.
Цена 5 коп.

5785
Алт.
2-463.

На ойротском языке

О РАЗВЕРТЫВАНИИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО
ЖИВОТНОВОДСТВА
ОБРАЩЕНИЕ ЦК ВКП(б) и СНК СССР

ЦЕНТРИЗДАТ Москва, центр, Никольская, 10.
Ленинград, 11р. 25 Октября, 16.